

TAJURUUM
MAASTIKUARHITEKTUUR

TÄTAR - tükike midagi head

Projekti aadress: Lossi tn 21,
Viljandi, Viljandi maakond

VÄLISRUUM JA HALJASTUS

Töö nr: 052020241

EP

Dokumendi nr: MA-3-01

Tellija: MTÜ Linnaelu

Projektijuhid: Edgar Kaare

Volitatud maastikuarhitekt-ekspert,
tase 8

edgar@tajuruum.eu;

+372 512 8123

Anna Maria Järvsalu

Diplomeeritud maastikuarhitekt,
tase 7

annamariajarvsalu@gmail.com;

+372 5650 7300

Projekteerijad: Eesti Maaülikooli

keskkonnaplaneerimise ja

maastikukujunduse eriala tudengid

SISUKORD

1 ÜLDOSA	4
1.1 Üldandmed	4
1.2 Käsitusala ja projekteerimise ulatus	5
1.3 Ehitusprojekti ülesehitus	5
1.4 Alusandmed	6
1.5 Normdokumendid	7
2 VÄLISRUUM	8
2.1 Olemasolev olukord	8
2.1.1 Paiknemine ja kontaktvöönd	8
2.1.2 Ehitised ja rajatised	9
2.1.3 Juurdepääs, teed, liikumissuunad, kasutusfunktsioonid ja funktsionaalsed seosed	9
2.1.4 Vaadete ja varju analüüs	10
2.1.5 Reljeef	12
2.1.6 Taimestik	12
2.1.7 Pinnas ja kasvukohatingimused	12
2.2 Välisruumi üldlahendus	13
2.3 Asendiplaan	13
2.3.1 Väikeehitiste ja -rajatiste paiknemine	13
2.3.2. Teede, liiklus- ja teerajatiste paiknemine	15
2.3.3. Likvideeritava ja uushaljastuse paiknemine	15
2.3.4. Välisvalgustuse paiknemine	16
2.4 Vertikaalplaneering	16
2.4.1 Olemasolevate ja projekteeritud ehitiste ja rajatiste kõrgusmärgid	16
2.4.2 Vertikaalplaneeringu üldlahendused	16
2.5 Välisvalgustus	16
2.6 Välisruumi väikeehitise ja -vormide arhitektuur ning konstruktiivsed põhimõtted	17
2.6.1 Kujunduslahenduse üldinfo	17
2.6.2 Puudega inimesed	17
2.6.3 Rajatavate objektide arhitektuur	18
2.6.4 Juurdepääs hooldust vajavatele sõlmedele	20

TÄTAR - tükike midagi head

Seletuskiri

Lossi tn 21, Viljandi, Viljandi maakond

Töö nr: 052020241

Stadium: EP

Dokumendi nr: MA-3-01

2.7 Haljastus	20
2.8 Nõuded ehitustöödele	24
2.8.1 Erinõuded	24
2.8.2 Näidistööd	24
2.8.3 Tootejoonised	25
2.8.4 Tehnilised nõuded ehitusmaterjalidele	25
2.8.5 Nõuded jäätmete kogumisel ja utiliseerimisel	25
2.8.7 Nõuded haljastuse rajamisel	27

1 ÜLDOSA

1.1 Üldandmed

Projektijuhid:

Anna Maria Järvsalu, Edgar Kaare, Erlend Ergma, Liina Triin Kolk, Yvet Maxine Kopti, Eva Volver.

Projekteerijad:

Erlend Ergma, Kristen-Aleks Jemets, Hanna-Liseth Kaljuvee, Yvet Maxine Kopti, Iris Lõsjuk, Liisa Marie Luide, Melani Mõtlík, Elina Parve, Kärt Nurme, Johanna Perko, Hanna Grethel Polli, Simona Saal, Angela Tohv, Eveliis Usar, Eva Volver

Tellija: MTÜ Linnaelu, projektijuht, kontaktisik: Kristina Libe.

Eskiisi žürii koosseis:

- Kristina Libe, MTÜ Linnaelu, projektijuht
- Edgar Kaare, Tajuruum OÜ maastikuarhitekt, juhendaja
- Anna Maria Järvsalu, Eesti Maaülikool, maastikuehituse õpetaja ja juhendaja
- Ditmar Martinson, Viljandi linnavalitsuse liige ja arhitekt
- Age Alas, Viljandi linna haljastuse-ja heakorraspetsialist, maastikuarhitekt
- Koidu Ilisson, Viljandi Linnahoolduse juht
- Kristi Kangilaski, Viljandi linnakunstnik
- Villem Varik, ettevõtja ja kultuurikorraldaja, Solidaarsuskorpuse projektijuht
- Siim Rammul, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia kultuurikorralduse üliõpilane, ettevõtja ja Solidaarsusprojekti meeskonnaliige
- Laineli Parrest, Viljandi Kunstikooli direktor
- Kati Kivja, Viljandi Kunstikooli õpetaja
- 14 Viljandi Kunstikooli õpilast

1.2 Käsitlusala ja projekteerimise ulatus

Käesolev dokument kirjeldab Eesti Maaülikooli keskkonnaplaneerimise ja maastikukujunduse eriala tudengite, Tajuruum maastikuarhitektuuribüroo ja Viljandi linnakodanike koostööl valminud eelprojekti lahendust Viljandi linna Rubiini platsile. Dokument on väljastatud 2024 aasta juunis.

Projektala hõlmab järgnevaid kinnistuid:

- Lossi tn 21 (KÜ 89713:001:0490), 100% ärimaa (peamine projektala).
- Arkaadia aed (KÜ 89713:001:0005), 100% üldkasutatav maa.
- Lossi tn 25 (KÜ 89713:001:0560), 50% ärimaa, 50% elamumaa.
- Väike-Turu tänav (89713:001:0021), 100% transpordimaa.

Enim keskendutakse Rubiini platsi kõrgemale, nelinurkse muruplatsiga osale ning selle kõrval olevale nõlvale. Projekti käigus kujundatava ala pindala on ligikaudu 3000m².

1.3 Ehitusprojekti ülesehitus

Projektile koostati 2024 aprillis Eesti Maaülikooli keskkonnaplaneerimise ja maastikukujunduse eriala tudengite poolt 4 erinevat eskiisi (vt peatükk 1.4), mida presenteeriti Viljandis Viljandi kunstikoolis kohalikest elanikest, linnaametnikest ja ala spetsialistidest koosnenud žüriile (vt peatükk 1.1).

Eelprojekti dokumendid on grupeeritud ja nimetatud vastavalt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2014 aastal koostatud juhendmaterjalile "Ehitusprojekti dokumentide digitaalse vormistamise nõuded" (MA-0-02 Dokumentide nimekiri).

Töö koosneb seletuskirjast ning joonistest, mis on omavahel seotud ning mida tuleb lugeda paralleelselt.

1.4 Alusandmed

Projekti koostamisel lähtuti järgmistest dokumentidest:

- RUBIINI PLATS intro Viljandile.docx
Koostaja: Kristina Libe
Kuupäev: veebruar 2024
- Viljandi Rubiini platsi eskiisi lähteülesanne.pdf
Koostaja: Edgar Kaare
Kuupäev: märts 2024
- geodeesia v2021, vwx. Geodeetiline alusplaan, töö nr GD19160.
Koostaja: K. Laos
Kuupäev: september 2019
- Tudengite poolt loodud eskiisid:
  - "Elutuba" - koostajad Elina Parve, Eveliis Usar, Liina Triin Kolk, Melani Mõtlik
  - "Koduaed" - koostajad Erlend Ergma, Liisa Marie Luide, Simona Saal, Angela Tohv
  - "Kokkumäng!" - koostajad Yvet Maxine Kopti, Kärt Nurme, Johanna Perko, Hanna Grethel Polli
  - "Rubiini lavastus" - koostajad Eva Volver, Hanna-Liseth Kaljuvee, Iris Lösjuk, Kristen-Aleks Jemets
- Proj_ting_Arkaadiaaed4_korraldus.pdf
Koostaja: Viljandi linnavalitsus
Kuupäev: september 2019

- Proj_ting_Arkaadiaaed4_lisa_410.pdf

Koostaja: Viljandi linnavalitsus

Kuupäev: september 2019

1.5 Normdokumendid

Käesolev projekt koostati Majandus- ja taristuministri 17.07.2015. a määrus nr 97 "Nõuded ehitusprojektile" (RT I, 26.02.2021, 7) ja EVS 932:2017 Ehitusprojekt alusel. Kõigi õigusaktide, normdokumentide ja eeskirjade puhul tuleb kinni pidada käesoleval ajahetkel kehtivatest õigusaktidest, normdokumentidest ja eeskirjadest. Õigusaktide järgimine on üldkohustuslik.

Eelprojekti koostamise alusmaterjalina on arvestatud järgmisi dokumente:

- Ehitusseadustik
- Jäätmeseadus
- EVS 843:2016 Linnatänavad
- EVS 939-1:2020 Puittaimed Haljastuses Osa 1: Terminid ja määratlused
- EVS 939-1:2020 Puittaimed Haljastuses Osa 2: Ilupuude- ja põõsaste istikute kvaliteedinõuded
- EVS 939-1:2020 Puittaimed Haljastuses Osa 3: Ehitusaegne puude kaitse
- EVS 939-1:2020 Puittaimed Haljastuses Osa 4: Puuhooldustööd
- Viljandi vanalinna muinsuskaitseala põhimäärus

Projektis määratud materjale võib asendada tehniliste ja visuaalsete omaduste poolest võrdväärsetega, kui see ei vähenda tehnilisi, esteetilisi või muulaadseid kvaliteediomadusi. Kõik valitud materjalide asendused ja teised muudatused tuleb kooskõlastada projekteerijaga.

2 VÄLISRUUM

2.1 Olemasolev olukord

2.1.1 Paiknemine ja kontaktvöönd

Käesoleva töö projektala asub Viljandi linnas, aadressiga Lossi tn 21. Ala on ümbritsetud Lossi, Väike-Turu ja Tartu tänavatega ning ala lääne osas paikneb Arkaadia aed. Kohalikud teavad ala kui Rubiini platsi, sest nõukogude ajal asus seal kino nimega Rubiin. Ala on seisnud pikalt ilma otsese funktsioonita, peamiselt läbikäigukohana, kuid viimastel aastatel on hakanud tootlustusteenused sinna rahvast ligi meelitama.

Säilinud on keskaegne tänavatevõrk. Lossi tn, mis paikneb Rubiini platsist ida suunas, on ajalooliselt vanalinna peatänav, mis kulges keskajal linnuse väravate juurest Tartu väravateni ning pärast 1789.aastat on seda pikendatud põhja suunas. Väike-Turu tn, mis paikneb alast lõuna suunas, on keskaegset päritolu väiksema tähtsusega kõrvaltänav. Tartu tn, mis paikneb alast põhja suunas, oli maanteena olemas juba keskajal, hoonestatud tänavana alates 18.saj. lõpust. (Viljandi vanalinna kujunduskontseptsioon, 2007)

Lossi tn 21 piirdub kaheksa kinnistuga:

- Lossi tn 23 (KÜ 89713:001:0230) Ärimaa 50%, Elamumaa 50%
- Lossi tn 25 (KÜ 89713:001:0560), Ärimaa 50%, Elamumaa 50%
- Väike-Turu tn 2a (KÜ 89713:001:0120), Elamumaa 100%
- Väike-Turu tn 4 (KÜ 89713:001:0420), Ärimaa 100%
- Väike-Turu tn 6 (KÜ 89713:001:0340), Elamumaa 50%, ärimaa 50%
- Väike-Turu tn 6b (KÜ 89713:001:0350), Elamumaa 100%
- Arkaadia aed (KÜ 89713:001:0005), Üldkasutatav maa 100%

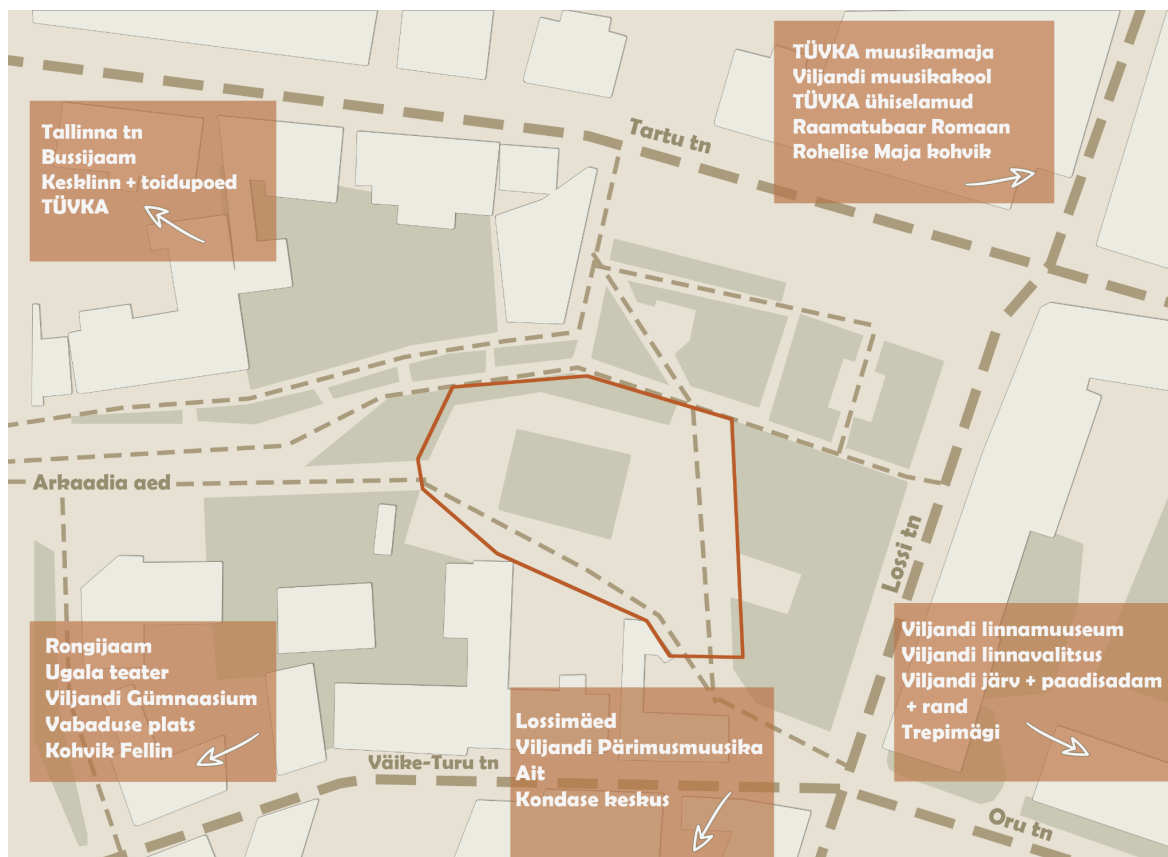
- Väike-Turu tänav (KÜ 89713:001:0021), Transpordimaa 100%

2.1.2 Ehitised ja rajatised

Projekталal ei paikne hetkel ühtegi hoonet. Ala ümbritsevad nii elu- kui ühiskondlikud hooned ning kõrval- ja tootmishooned (Maa-amet). Projektiala paikneb Viljandi vanalinna muinsuskaitsealal ning alalt kulgeb läbi 14-16.sajandist pärit ehitismälestisena kirjas olev linnamüür (vt seotud kitsendusi ptk 1.5). Ala vahetusläheduses asuvad Viljandi hotellihoone ja elamu-ärihoone Lossi tn. 26, mis on mõlemad ehitismälestised, ning monument "J.Köler", mis on kunstimälestis. (Kultuurimälestiste register)

2.1.3 Juurdepääs, teed, liikumissuunad, kasutusfunktsioonid ja funktsionaalsed seosed

Joonisel 1 on kujutatud peamised teerajad, mis alal ja selle ümbruses kulgevad. Paksema katkendjoonega on märgistatud autoteed ning peenem märgistus kujutab jalakäijate liikumistrajektoore. Lisaks on jooniselt leitavad olulisemate kohtade/teenuste suunad kujundusala suhtes, mis kattuvad suuresti liikumissuundadega. Juurdepääsetavus alale autoga on kõige tõhusam Lossi ja Väike-Turu tänava nurgast, kuna ligipääsu ei takista trepid ega muud barjäärid ning tee on piisavalt lai. Platsi ümbritsevate tänavate katendiks on valdavalt asfaltbetoon. (Maa-amet)

Joonis 1. Teed ja tähtsamad ümbruskonna kohad.

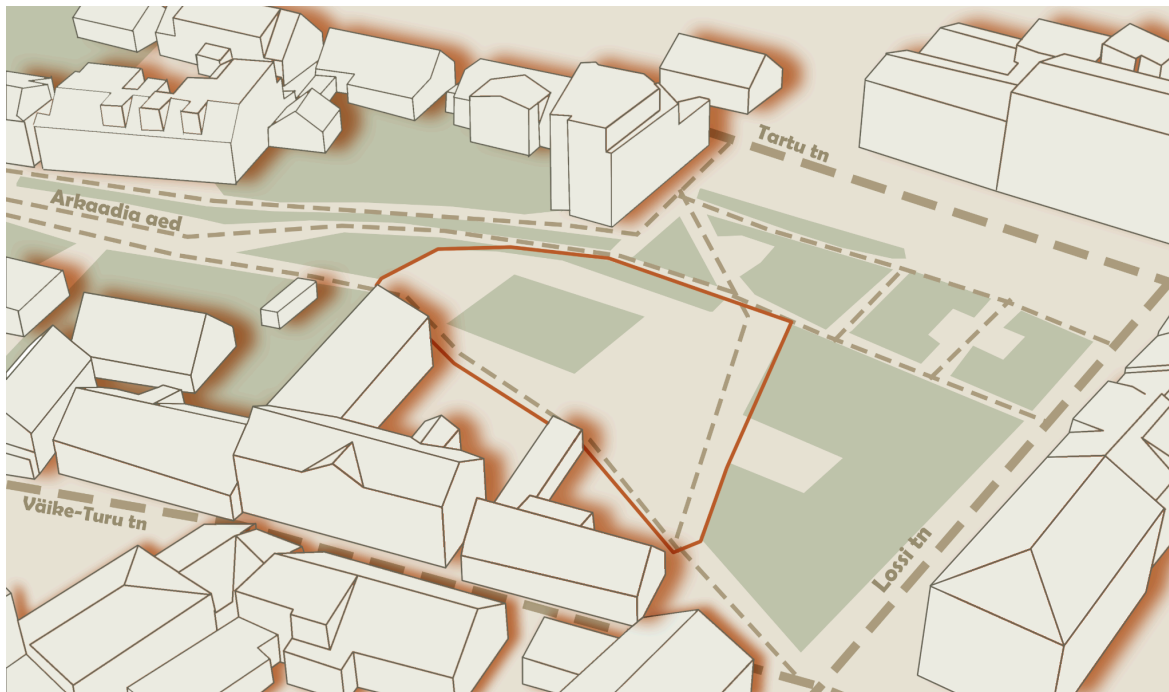
2.1.4 Vaadete ja varju analüüs

Joonisel 2 on kujutatud nii alasisesed kui alale suunatud vaated. Oranži tooniga on märgitud pikemad vaated, mis projektala poole suunduvad ja pakuvad võimalusi fookuspunktide loomiseks. Eriti pikk vaatekoridor kulgeb Arkaadia aia poolt. Roheka tooniga on kujutatud ala keskelt kujunevad vaated nii Lossi tänava poolsele puistule kui Arkaadia aiale. Halliga on tähistatud probleemne vaade laguneva hoone suunas.

Joonis 2. Vaatelisuse analüüs.

Joonisel 3 on kujutatud vaatenurk projektalast keskpäevase päikesesuuna tekitatud varjutusega. Vaatamata ümbritsevale hoonestusele on kujundusala keskne punkt päikesepaistele siiski väga avatud. Varjutekitajad on keskpäevase päikesega peaaegu olematud.

Joonis 3. Varjude analüüs.

2.1.5 Reljeef

Projektilala on valdavalt tasane, Rubiini platsist põhja poole jääb 25% kaldega nõlv. Ala absoluutne kõrgus on 84-86 meetrit. Veekogud alal puuduvad.

2.1.6 Taimestik

Alal esineb nii kõrg- kui ka madalhaljastust: kanada kuusk, harilik pärn, harilik elupuu, jalaka leinavorm, harilik pooppuu, kõrrelised, helmikpöörised, aed-liivatee jne.

2.1.7 Pinnas ja kasvukohatingimused

Rubiini plats asub lauspäikese all ning on vähese varjuga, sest hoonestus ja kõrghaljastus asuvad ala servas. Haljastust planeerime projektilala põhjapoolsele nõlvale, kus on vee valgumise tõttu pinnas allpool liigniiskem ja kõrgemal kuivem.

2.2 Välisruumi üldlahendus

Üldlahenduseks on luua Rubiini platsile kujundus, mis võimaldab eelkõige kokku tulla Viljandi elanikel, et veeta aega välisruumis. Tükike midagi head linnaruumis, sellest tuleb ka nimi projekti nimi "Tätar". Alale on projekteeritud erinevaid rajatisi, lähtudes nii esteetilisest kui ka funktsionaalsetest väljunditest. Kujunduskeel on mänguline ning dünaamiline, hõlmates rajatistega kogu platsi ala. Rajatised on ajutise iseloomuga ning ehitatakse valdavalt taaskasutatud materjalidest.

2.3 Asendiplaan

2.3.1 Väikeehitiste ja -rajatiste paiknemine

Asendiplaanil on kujutletud olemasolevaid, potentsiaalseid ja projekteeritud rajatisi ning lahendusi. Olemasolevatest elementidest on asendiplaanil kujutletud puid, olemasolevat muru ja asfaltpinnast.

Alale on projekteeritud palju erinevaid väikeehitisi ja -vorme, mis on omavahelises seoses nii esteetilisuse kui funktsionaalsuse poolest: väravad, lava, söögiala, kiigekompleks, seina-pingi elemendid, keks, nõlvamäng, raamatukoguga buss, istutuskastid ning prügimajandus. Millest mahukad ruumilised struktuurid nagu lava poststruktuur, söögiala katus ja kiigekompleks omavad ühist joont materjalide ja mosaiikse katuse näol.

Itta jääb toitlustusala istumiskohtadega, platsi keskele on projekteeritud aktiivsem ja mängulisem ala, mis jätkub põhja pool asuval nõlval. Arkaadia aia poole, läände, jääb lava, mis pakub võimalust nii kontserttegevuseks kui ka vaba aja veetmiseks. Ala põhjaosas asub buss, mis toimib kui liikuv raamatukogu ja varjualune istumiskohtadega. Istumisalasid leidub üle terve platsi ulatuses.

Lossi tänava poolt tulles (projektala kaguosas) on sissepääsu tähistav värav (12 m2, 5x6x2 m). Projektala lääneosa (Arkaadia aia poolset osa) piiritleb puitterrassist lava

(54,1 m²) ning Arkaadia aia poolsest sissepääsu märgistab (sarnaselt Lossi tänavale) värav (10x3m, 12,9 m²). Lava on nii istumis- kui ka esinemisfunktsiooni täitev rajatis (suurim põrandapinna kõrgus 478mm, kõrgus koos postidega 2978mm).

Projektala lõunaosas on kolm olemasolevat toitlustusputkat (iga putka 5x2,5 m, 12,5 m²) ning iga putka kõrval ka prügisorteerimiskastid (iga kast 2,7 m²). Need koosnevad neljast osast, olmeprügi, pakend, biokonteiner ja taara korv.

Projektala idaossa on paigutatud söögiala, mis hõlmab enda all katusega puitterrass ala koos kolme potentsiaalse toiduputka asukohaga (89,6 m²), suuremate istutuskastide moodulid (7,7 m² kokkupandes, eraldi 2x2,5m ja 2,3m) ning muruplatsi ja söögiplatsi vahele on projekteeritud pinkseinad (vastavalt kujule: L-kujuline - 2,7 m² ja sirge kujuga - 2,5 m²).

Projektala keske murulapi peal on kiigekompleks (48 m²), mänguklotsikast (3,3 m²) ja keksumängu üks võimalikest lõppemiskohtadest (10,6 m²). Keske muruplatsi piiritleb kaguosas kaks istumismoodulit koos istutuskastidega (9,2 m²). Nõlvamäng kujutab endast ronimisseinaga konstruktsiooni, peamiselt suunatud lastele vaba aja veetmiseks. Keksumäng koosneb kastidest ja asfaldil asetsevatest ruutudest, mis on värvitud asfaldivärviga, kui ka murul asetsevatest kiviplaatidest. Muruplatsil asuvale kiigekompleksile on võimalik kinnitada klassikalisi kiikesid, võrkkiike, ripptoole jne. Kiige läheduses muruplatsil on mänguklotsikast, mis paikneb pinnase peal ning pole maa külge kinnitatud.

Projektala põhjaosas on trepi kõrvalt lääne poole liikudes treppi piiritlev haljastus (2 m²), 1,5 m kaugusel sellest nõlva peal nõlvamäng (4,95x3 m, 14,85 m²) ning omakorda nõlvamängust 0,5 m lääne poole nõlvapealne haljastus (52 m²).

Nõlvapeale haljastuse ees lõunapoole liikudes piiritleb projektala buss (19,6 m²). Buss on möbleeritud ja tuleb kasutusele istumisalana ja raamatukoguna.

Kogu alale on projekteeritud istutuskastid. Istutuskastide arv pole määratud, rajada vastavalt tunnetusele.

2.3.2. Teede, liiklus- ja teerajatiste paiknemine

Uusi teerajatisi projektis ei projekteerita.

Projektiala ümbritsev tänavate võrgustik jääb samaks, muutuvad vaid liikumisteed Rubiini platsil. Kujundusega muudame liikumisteed sihilikumaks, näiteks Arkaadia aiast läbi ala põhjapoolsete treppideni kulgev keksumäng suunab külastaja ühest tegevusalast teiseni pakkudes igal sammul põnevaid avastusi. Rubiini platsil säilib ligipääs pääste-, prügi- ja tootlustusautode jaoks. Küllastajatele ja elanikele platsil parkimisvõimalust ei ole. Lähim parkla asub Grand Hotel Viljandi (Tartu 11) ja Carl Robert Jakobsoni monumendi vahel projektiala põhjaosas.

2.3.3. Likvideeritava ja uushaljastuse paiknemine

Olemasolevat haljastust ei likvideerita.

Ala põhjapoolsele nõlvale on projekteeritud madalhaljastus, kogupindalaga ca 52 m². Uushaljastusena on tulenevalt asukohast vee valgumise suuna tõttu nõlva pealne osa on liigniiskem ning alumine osa kuivem. Projekteeritud taimed: Halfa stepirohi, mikrobiota, helmikpöör, viltleht, apelsinilõhnaline tüümian ning õrn ülane. Taimede vahed täidetakse vajadusel multšiga.

Toiduala läheduses olevatesse istutuskastidesse on planeeritud istutada erinevaid ürte ja lõhnavaid taimi. Väiksematesse istutuskastidesse on planeeritud erinevat sorti ning erineva kõrgusega kõrrelised. Liikidest on valitud pigem põuakindlamad taimeliigid. Suurematesse ja pinkseinaga ühenduses olevatesse istutuskastidesse on planeeritud ronitaimed (nt humal, metsviinapuu).

2.3.4. Välisvalgustuse paiknemine

Ala kirde osas asub ala ainuke olemasolev valgustuspost, mis valgustab ala ida osa.

Ala paremaks valgustamiseks soovitatav valguskettide kasutamine söögialal. Lisaks võib valguskette kasutada vastavalt vajadusele laval ja väravatel.

2.4 Vertikaalplaneering

2.4.1 Olemasolevate ja projekteeritud ehitiste ja rajatiste kõrgusmärgid

Rubiini platsi kõrgema, Väike-Turu tänava poolse osa absoluutkõrguseks on keskmiselt 85.60 m. Madalama, Tartu tänava poolse osa kõrguseks on 84.50 m. Kahe osa kõrguste vaheks on ligikaudu 1.1 meetrit, mis platsi erinevates osades varieerub. Platsi keskel asuva muruplatsi nurkade kõrgus jääb vahemikku 85.47-86.04 m, kõrguste vahe ligikaudu 60 cm.

Maapinda ei modelleerita, vaid ehitatakse olemasoleva maapinna peale. Projekteeritud ehitised on paigutatud kogu ala ulatuses ning nende paiknemiskõrgused sõltuvad maapinna kõrgusandmetest.

2.4.2 Vertikaalplaneeringu üldlahendused

Üleminekul platsi kõrgema ja madalama osa vahel on planeeritud osaline nõlvahaljastus. Taimed muudavad kaldpinna stabiilsemaks ja hoiavad ära maapinna erosiooni (vt 2.3.5 Haljastus, MA-4-02 Haljastusplaan). Lisaks haljastusele, on nõlvale planeeritud ka nõlvamäng (vt MA-6-07 Nõlvamäng).

2.5 Välisvalgustus

Alale on planeeritud valgusketid. Valgustid valida vastavalt vajadusele söögialale, lavale ja väravatele.

2.6 Välisruumi väikeehitise ja -vormide arhitektuur ning konstruktiivsed põhimõtted

2.6.1 Kujunduslahenduse üldinfo

Planeeritud objektid on puhtavormilised ja ühtses stiilis (puidust raamiga), moodustades erinevate funktsioonidega tsoone nagu söögiala, lava ja mänguala. Alale on planeeritud objektid, mis pakuvad tegevust paljudele erinevatele vanuse- ja sihtrühmadele. Ehitised on projekteeritud lähtudes 5 aasta perspektiivist.

Konstruksioonidel on kasutatud peamiselt puitu (prussid, lauad, vineerplaadid) ning eri värvi pleksiklaasi (sinine, kollane). Alal kasutatakse ilmastikukindlaid puiduvärve, puitelemente ei immutata. Värvideks on peamiselt sinine, kollane ja roosa ning naturaalne puidu toon.

2.6.2 Puudega inimesed

Osa kavandatavaid ehitisi on liikumispuudega inimestele üsna kergesti juurdepääsetavad (nt söögiala), pole väga kõrgeid astmeid ja pinnad on stabiilsed ning siledad, vältimaks kukkumisohtu. Alale on planeeritud palju pinke ja istumisvõimalusi, mis annavad võimaluse ka liikumiskustega inimestel ala nautida ja tunda end platsil toimuvatesse tegevustesse kaasatuna. Alale planeeritud objektid annavad võimaluse ka puuetega inimestel seal meeldivalt aega veeta (nt erinevad üritused laval ja selle ees).

Lisaks on istutuskastidesse planeeritud taimed, millel on peale silmailu ka lõhnateraapia funktsioon (nt lavendel, basiilik).

2.6.3 Rajatavate objektide arhitektuur

Lossi värav (vt MA-6-01) - Istutuskastidega värav. Karkassraam koosneb 150 x 150 mm prussidest (28 tk), siseseina võrestik 50 x 50 mm prussidest (37 tk). Struktuuri kinnituskohdades asuvad tapid (vt MA-7-07).

Arkaadia värav (vt MA-6-02) - koosneb 150x150 mm hõõveldatud prussidest. Vahetalad koosnevad 50x50 mm hõõveldatud prussidest. Soovitav kasutada dekoratiivset nurgikut struktuuri raamide tugevdamiseks.

Lava (vt MA-6-03) - Karkassikonstruktsioonina kasutada 50x150mm prussi, lamamisosa seljatoe konstruktsioon 50x50mm prussiga ning 120-kraadise kaldega. Laudisena kasutada 28x120mm männipuidust terrassilauda, terrassilaudade vahe jätta u 4-6mm. Esimesed kaks astet ning lamamisosa teostatakse tasapinnalise vundamendi põhimõttel, lava üldise mahuosa ristvundamendi põhimõttel. Vundamendina sobib distantselement, nt kergplokk.

Söögiala (vt MA-6-04) - asetseb terrassilaudadest terrassi peal. Terrass põhineb lava ehitusel (vt joonis MA-6-03). Talastik koosneb 150x150 mm immutamata prussidest. Postid kinnitatakse maasse posti jaluse ja kiilankrutega (Vt joonis MA-7-03). Puidust osad on omavahel kinnitatud tappide ja poltidega (Vt joonis MA-7-07). Söögiala katusel on soovitatav kasutada pleksiklaasi.

Buss (vt MA-6-05) - IVECO Feniksbus FBI 83 M, välimised mõõdud (kõrgus / pikkus / laius) on 3000 x 8300 x 2370 mm ja sisemised mõõdud (kõrgus / pikkus) on 2060/2470 x 6800 mm. Buss on möbleeritud ja ruume eraldavad 1,7 / 2,58 x 0,74 m klaasist seinad. Olemasolevasse ülemisse panipaika lisada raamaturiiul, bussi põrandasse põrandalaegas (sügavus x laius x pikkus) 0,41 x 0,85 x 6,8 m, avatava panipaigana 3,2 m pikkusest. Bussi lisada veel põrandakapp 0,3 x 0,3 x 0,6, toolid 0,40-0,45 m ja laud (sügavus x laius) 0,3 x 1,77 m.

Kiigekompleks (vt MA-6-06) – Konstruktsioon koosneb 3m pikkustest ja 150x150mm ning 150x200mm hõõvelmaterjalist prussidest, mis on vai- või kruvivundamendiga pinnasesse kinnitatud. Puidust osad on omavahel ühendatud kruvidega. Katuseks on värvilise kilega kaetud pleksiklaas / värvilised pleksiklaasitükid. Võimalik on kinnitada klassikalisi kiikesid, võrkkiike, ripptoole jne.

Pinkseinad (vt MA-6-07) – Pinkseina kõrgus ja laius on 2400 x 2000 mm. Puitkonstruktsiooni alla on paigaldatud pikemad toetustalad. Seinad puitplankude vahele jätta vähemalt 6 cm. Tagaseinu on võimalik ehitada erinevalt nii suurema kui ka väiksema vahega laudadest. Seinad üleväl hoidmiseks on ühel pool pink ja teisel pool istutuskast. Soovi korral võib seinale lisada aknaid.

Nõlvamäng (vt MA-6-08) – Ronimiselemendid on 15 mm vahega terrassilauadest, vahedest on plastikliistud. Turvalisuse eesmärgil on kõik prussid/lauad 45° kant nurgaga. Konstruktsiooni materjalideks on värvitud hõõvelprussid ja terrassilauad, metallist vaivundament, võrk ning taaskasutatud puitmaterjal. Konstruktsiooni värvid kooskõlastada teiste Rubiini platsi elementidega.

Klotsikast (vt MA-6-09) – Konstruktsioon on valmistatud erivärvilistest ilmastikukindlatest vineerplaatidest ning selle osad kinnitatakse omavahel nurgikutega. Konstruktsiooni sees paikneb ka kasti tugevdav karkass, mis loob kastile põhja ja toetab kastide keskelgi. Kast paikneb pinnase peal ning pole maa külge kinnitatud. Kastide sisemusse paigutatakse kergmaterjaliga täidetud kotid raskuse lisamiseks.

Istutuskastid (vt MA-6-10) – Kastid on erinevate kujude ja mõõtmetega. Kastide kõrgusteks on 900, 800 ja 750mm. Konstruktsiooni ehitamisel kasutada hõõveldatud puitu, mõõtudega 45 mm x 95 mm. Konstruktsioonil, mis on asetatud istutuskasti keskele, võib kasutada ükskõik millist käepärast materjali, kuhu külge ronitaimed kasvama panna.

Prügikastid (vt MA-6-11) - Kasti kogupikkus on 2280 mm, sügavus 970 mm ja kõrgus 1239 mm. Taara korvi aluse pikkus on 800 mm, laius 430 mm ja kõrgus 410 mm. Sisemine karkass on 50x50 mm prussidest. Kast on kaetud horisontaalse laudisega, ukSED võib teha ilmastikukindlast vineerist või samuti horisontaalsest laudisest. Kastidel olevad ukSED ja kaaned kinnitatakse hingedega. Prügikastid koosnevad neljast osast, olmeprügi, pakend, biokonteiner ja taara korv.

Istumismoodul istutuskastidega (vt MA-6-12) - Kõrgeim osa 600mm, suurim laius 3796mm. Konstruktsioon 100x100mm hõõvelmaterjalist. Kinnitatud kruvidega ja kaetud horisontaallaudisega. Istutuskasti silinderjas osa on kaetud vertikaalse laudisega. Istutuskasti täiteks 40cm diameetriga konteiner. Värv naturaalne puidutoon, kuid võib vastavalt vajadusele muuta.

Keks (vt MA-6-13) - ühe ruudu mõõdud on 600x600mm . Kõik kastid omavahel kruviühendusega ühendatud. Murul asetsevad ruudud kiviplaatidest, mõõdud 600x600x50mm. Asfaldil asetsevad ruudud on asfaldi värviga joonistatud. Sama värviga on osadele asfaldil olevatele ruutudele kirjutatud huvitavad faktid ja küsimused Viljandi kohta. Värvigamma on kollane, roosa, sinine.

2.6.4 Juurdepääs hooldust vajavatele sõlmedele

Kõik ehitiste hooldust vajavad sõlmed on kergesti ligipääsetavad. Talve perioodiks on võimalik osa elemente eemaldada (nt võrkiiged).

2.7 Haljastus

Olemasolevat haljastust ei likvideerita. Nõlvale on planeeritud lisada madalhaljastust. Toiduala läheduses olevatesse istutuskastidesse on planeeritud istutada erinevaid ürte ja lõhnavaid taimi. Väiksematesse istutuskastidesse on planeeritud erinevat sorti ning erineva kõrgusega kõrrelised. Liikidest on valitud

pigem põuakindlamad taimeliigid. Suurematesse ja pinkseinaga ühenduses olevatesse istutuskastidesse on planeeritud ronitaimed (nt humal, metsviinapuu).

NÕLVATAIMEDE NIMEKIRI JA KIRJELDUSED		
Nimetus	Foto	Info
Mikrobioota 'Drew Blue', Microbiota decussata 'Drew Blue'		k:0,3m; lai:1,2m; päike-poolvari; vähenõudlik pinnase suhtes, talvel okkad atraktiivset punakasillat värvi.
Viltleht (vilt-ristirohi), Senecio cineraria		k: 20cm; 35-50 taime/m2; vähenõudlik pinnase suhtes; atraktiivne värv; igihaljas, talub külmasid.
Helmikpööris 'Cherry Cola', Heuchera 'Cherry Cola'		k:30cm; lai:20cm; päike-poolvari; parasniiske pinnas; lehevärv intensiivsem, kui on päikese käes.

TÄTAR - tükike midagi head

Seletuskiri

Lossi tn 21, Viljandi, Viljandi maakond

Töö nr: 052020241

Stadium: EP

Dokumendi nr: MA-3-01

Apelsinilõhnaline tüümian, <i>Thymus x citriodorus</i> 'Spicy Orange'		k: 5-10cm; lai 5cm; päike; eelistab liivaseid muldi, pinnakattetaim.
Halfa stepirohi 'Pony Tails', <i>Stipa tenacissima</i> 'Pony Tails'		k: -50cm; lai: 30cm; päike; kerge muld.

MAITSE- JA LÕHNATAIMEDE NIMEKIRI JA KIRJELDUSED**ÜHEAASTASED MAITSETAIMED**

harilik kurgirohi, aedkoriander, vürtsbasiilik, aed-piparrohi, aedtill, aed-harakputk, aed-mustköömen, aedmajoraan, harilik aniis, harilik saialill, salatkress, suur mungalill, teekummel

KAHEAASTASED MAITSETAIMED

aedseller, aedpetersell, muskaatsalvei

MITMEAASTASED MAITSETAIMED EHK PÜSIKUD

mägi-piparrohi, estragonpuju, sidrunpuju, harilik pune, harilik iisop, aedsalvei, aed-liivatee ehk tüümian, aedmeliss ehk sidrunmeliss, harilik rosmariin, aedmonarda, murulauk, harilik sidrunhein, sidrunalosia

LÕHNATAIMED

aed-liivatee, aed-piprarohi, koriander, aedmonarda, aedsalvei, estragonpuju, harilik iisop, harilik pune, harilik rosmariin, sidrun-liivatee, sidrunmeliss, sidrunpuju, vürtsbasiilik, ahtalehine käokuld, aniisi-hiidiisop, harilik aniis, harilik apteegitill, muskaatsalvei, nõmm-liivatee, piparmünt, teekummel, tähklavendel, harilik naistenõges

KÕRRELISE VALIK ISTUTUSKASTIDESSE

Nimetus	Foto	Info
Halfa stepirohi 'Pony Tails', <i>Stipa tenacissima</i> 'Pony Tails'		k: -50cm; lai: 30cm; päike; kerge muld.
Harjas-hiidhirss 'Rubrum' <i>Pennisetum setaceu</i>		K: 90-150 cm; Lai: 60-100 cm. Pronksjaslilla lehestik, mille keskel tugevatel vartel kaunid viljapäid meenutavad kaardus õisikud. Õitseb juuli-september. Eelistab päikeselist kasvukohta, kohaneb suurepäraselt ka kuiva kasvukohaga, seega on suhteliselt põuakindel. Mulla suhtes vähenõudlik ja talub ka linnakeskonda.

Hall aruhein 'Festina' Festuca glauca 'Festina'		k: 20-40 cm päike, poolvari Madal, tihe, ümar puhmas. „Härmatunud“ sinikas-roheliste lehestikuga. Püstine kasvukuju, õrnad õied. Õitseb juunis-juulis.
--	--	---

2.8 Nõuded ehitustöödele

2.8.1 Erinõuded

Ehituse peatöövõtja peab tajuma projekti terviklikkust ja oma tegevuse loogilisust, et garanteerida ehituse kvaliteet. Projekti joonised, seletuskiri ja spetsifikatsioonid moodustavad terviku ja neid tuleb käsitleda koos.

Haljastuse rajamisel arvestada planeeritud taimede istutusaegade ja kasvutingimustega.

2.8.2 Näidistööd

Tööde kvaliteedist üheselt arusaamiseks on töövõtja kohustatud teostama proovi- ehk näidistööd ning enne antud tööloigul täismahus tööde teostamist need kooskõlastama arhitekti, tellija ning ehitusjärelvalvega.

Maastikuarhitektuurse osa näidistööde nimekiri:

- Nõlvamäng
- Lava, söögiala ja kiigu ühendused
- Pleksiklaasi kinnitused

2.8.3 Tootejoonised

Tootejoonised kooskõlastada arhitekti ja tellijaga projekti järelevalve käigus. Kui tööseletus või joonised ei võimalda täpselt määratleda tööliigi ulatust, või ehituslikku teostatavust, või kui nende vahel ilmnevad vastuolud, peab töövõtja enne tööde teostamist hankima täiendavalt informatsiooni projekteerijalt või tellijalt.

2.8.4 Tehnilised nõuded ehitusmaterjalidele

Kõikide materjalide ja konstruktsioonide kasutamisel peab ehitaja olema kursis vastavate paigaldus- ja käsitusjuhenditega. Tehtavad tööd ja kasutatavad materjalid peavad vastama toote valmistaja poolt toote paigaldamiseks antud juhistele. Need tuleb vajadusel hankida materjalide ja konstruktsioonide tootjatelt või müüjatelt.

Kõikide toodete ja materjalide näidised kooskõlastada maastikuarhitekti ja tellijaga. Käesolevas projektis määratud materjale võib asendada tehniliste ja visuaalsete omaduste poolest võrdväärsetega, kui see ei vähenda tehnilisi, esteetilisi või muulaadseid kvaliteediomadusi.

Väliruumi rajatise ehitusel kasutatavad materjalid peavad vastama neile projektis esitatud kvaliteedinõuetele.

2.8.5 Nõuded jäätmete kogumisel ja utiliseerimisel

Ehitustööde teostaja vastutab ehitusperioodil keskkonnakaitse eest ehitusplatsil ja selle naabruses vastavalt Eesti Vabariigis kehtivatele seadustele ja nõuetele ning tellija antud juhistele. Projekteeritud rajatised ei ohusta keskkonda reostusega.

Ehitusjäätmete kogumisel ja käitlemisel tuleb järgida Jäätmeseadust RT I, 10.12.2020, 7 ja Viljandi linna jäätmehoolduseeskirju. Kõik konteinerid peavad olema selgelt ja arusaadavalt märgistatud. Kõik ehitustöölised peavad olema instrueeritud

erinevat tüüpi ehitusjäätmete konteinerite olemasolu ja asukoha kohta ning allkirjastama, et nad on sellest teadlikud ja kohustuvad juhiseid järgima.

- Puidujäätmed tuleb paigutada konteinerisse. Suuremõõtmelised puidujäätmed tuleb igapäevaliselt viia jäätmekäitlusettevõttesse.
- Kiletamata paber ja papp tuleb sorteerida eraldi ja paigutada kinnisesse konteinerisse.
- Must metall tuleb sorteerida ja koguda eraldi konteinerisse. Suuremõõtmelised detailid võib ajutiselt paigutada konteineri kõrvale, kuid need tuleb igapäevaliselt ära viia. Värviline metall kogutakse eraldi konteinerisse.
- Mineraalsed jäätmed nagu kivid, krohv, betoon ja kips tuleb koguda eraldi konteineritesse.
- Klaasijäätmed kogutakse eraldi konteinerisse.
- Pinnasejäätmed laaditakse koheselt veokitele ja viiakse vastavatesse ladustamiskohtadesse, kust neid saab edasi kasutada (nt täiteks jne).
- Ohtlikud jäätmed kogutakse eraldi konteineritesse, mis peavad olema selgelt ja arusaadavalt märgistatud. Ohtlikud jäätmed antakse üle jäätmeluba omavale jäätmekäitlejale, kellel on ka ohtlike jäätmete käitluslitsents.
- Väarvi-, laki-, liimi-, vaigujäätmed, plastid ja reliinid, sealhulgas nende kasutatud tühi taara ja immutatud materjalid, kogutakse eraldi konteinerisse. Õlid ja kütusejäägid, väarvi- ja lakijäägid kogutakse eraldi anumatesse.

Ehituse peatöövõtja peab tagama, et töö teostamine objektil ei häiriks ümberkaudsete asutuste töötingimusi. Üldkasutataval tänaval ja kõnniteel ei tohi ladustada ehitusmaterjale, parkida pikemaks ajaks veokeid ega teostada muid tegevusi, mis häirivad ümbruskonna tavapäraest keskkonda. Peatöövõtja peab tagama ehitustööliste soojakud või ajutised olmeruumid.

2.8.7 Nõuded haljastuse rajamisel

Kasutada kvaliteetset, sõelutud haljastusmulda (kasvumulda), mis ei sisalda suuri kive (üle 2 cm läbimõõduga) ega umbrohuseemneid ja -juuri. Mitte kasutada reoveepuhastusjaamade mulda, kuna sellel puudub mineraalne osa ja see ei sobi haljastustöödeks.

Istutatud püsikute ümbrus multšida värvimata/töötlemata puiduhakkega, kasutades fraktsiooni 15–50 mm. Multšikihi alla ei panda kilemultši, sest puiduhake lagunedes väetab mulda ja hoiab pinnase happesust. Multši eesmärk on takistada soovimatute taimede kasvu ja hoida niiskust.

Istutusaugu sügavus peab olema võrdne istiku juurepalli kõrgusega ja läbimõõt vähemalt 20% suurem. Süvendi põhja kalle peab juhtima vee istikust eemale või tuleb paigaldada drenaaž. Istutusauk täidetakse osaliselt kasvumullaga ja iga 0,2 m kiht tihendatakse. Enne istutamist kastetakse istiku juurepalli põhjalikult ning istutusauku kastetakse samuti.

Istutamisel eemaldatakse taime ümbert kangas või istutusnõu. Juured tuleb lahti harutada ja asetada istutusauku nii, et need ei jääks keerdu ega otsad ülespidi. Kasvumuld surutakse kiht kihilt vastu juurestikku ja iga lisatud kihti kastetakse. Istik paigutatakse nii, et juurekael jääks 3–5 cm maapinnast kõrgemale, arvestades vajumisega. Pärast istutamist kastetakse istikuid kohe.

Kõiki istikuid tuleb kasta korrapäraselt kuni juurdumiseni, et vältida kuivamist. Kasvuperioodil tuleb kasta vähemalt kaks korda nädalas, sõltuvalt sademetest. Kevadel enne multši lisamist segada mullapinda pikatoimelist kompleksväetist, järgides tootja juhiseid. Istikute ümbrust multšitakse igal kevadel, kui peenrad on korrastatud, lisades vajadusel naturaalselt puiduhaket fraktsiooniga 30–50 mm, et säiliks 3–5 cm multšikiht. Istutusalasid rohida vastavalt vajadusele.

TÄTAR - tükike midagi head

Seletuskiri

Lossi tn 21, Viljandi, Viljandi maakond

Töö nr: 052020241

Stadium: EP

Dokumendi nr: MA-3-01

Olemasolevaid puid hooldab sertifitseeritud ja kogemustega arborist. Regulaarselt, kord aastas, eemaldatakse kuivanud oksad ja kujundatakse puude võrad vastavalt vajadusele.